

Factsheet Mobiliteit

Trends en cijfers over verkeer & vervoer

Inleiding

Een duurzaam verkeer- en vervoerssysteem voorziet in de behoefte om personen en goederen te verplaatsen in Fryslân. De intensiteit en voertuigverdeling op de provinciale wegen worden permanent gemeten met verkeerstellers. Het (brom)fietsverkeer wordt ook permanent gemeten met tellers op fietspaden en parallelwegen. De monitoring van scheepvaartverkeer zit momenteel in een transitiefase doordat steeds meer bruggen op afstand bediend worden. Er wordt gewerkt om met moderne technieken zoals AIS-data, camera's en een tel-app de scheepvaart te monitoren. Daarmee wordt ook de totale doorvaart geregistreerd, en niet alleen de doorvaart bij geopende brug.

Laatste wijziging: 11-10-2022

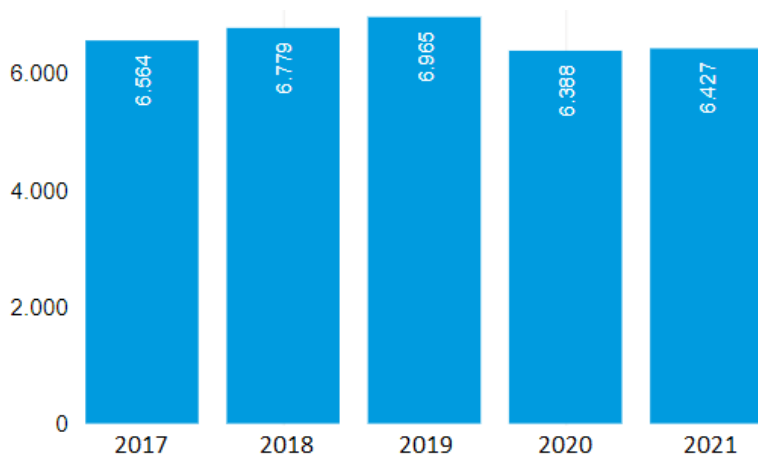
Highlights

- *In 2021 is de verkeersintensiteit van gemotoriseerd verkeer bij bijna alle provinciale telpunten in de hele provincie toegenomen ten opzichte van 2020. Dat is ook logisch in verband met de in 2020 getroffen lockdownmaatregelen. Bijzonder is dat de intensiteit op de belangrijkste route tussen Sneek en Leeuwarden (N354 Sneek-Sneekerhoek) in 2021 juist is afgenomen.*
- *In 2022 lijkt de verkeersintensiteit weer op het niveau te zijn van de periode vóór de maatregelen. Of die trend zich doorzet is nu nog onbekend.*
- *De gemiddelde bezettingsgraad van de carpoolplaatsen lag in 2020 en 2021 lager dan in 2019. In 2021 lag de gemiddelde bezettingsgraad op alle 77 locaties op minder dan 85%.*

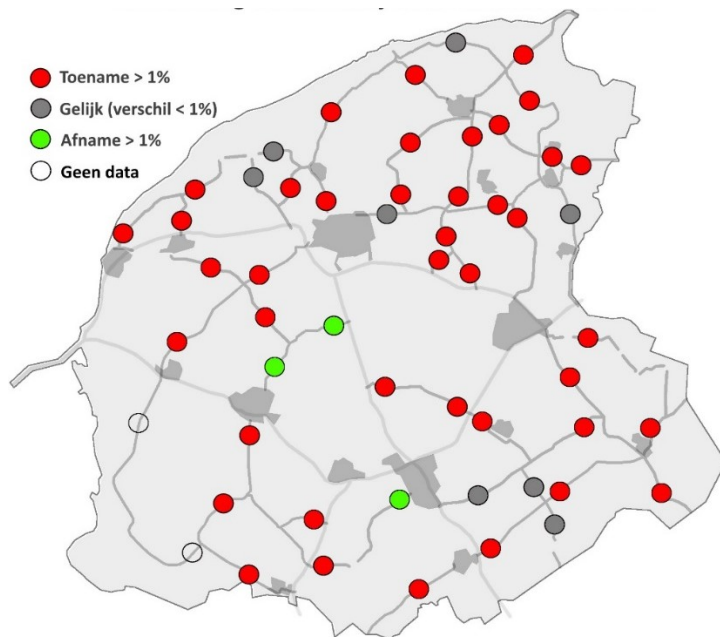
Gemotoriseerd verkeer

Als we kijken naar de gemiddelde jaarintensiteit van 54 provinciale telpunten zien we duidelijk een daling in 2020 als gevolg van de coronamaatregelen. Er zat een grote dip in de periode maart-juli waarna de intensiteit zich weer wat herstelde. In 2021 zette die groei nog niet echt door. De gemiddelde jaarintensiteit nam in 2021 met ca. 0,6% toe ten opzichte van 2020.

In de eerste maanden van 2022 lijkt de groei wel door te zetten en is de intensiteit weer op het niveau van voor de coronaperiode. Hoe zich dat in de rest van het jaar zal ontwikkelen moet worden afgewacht. Er zijn namelijk diverse factoren die daar een invloed op hebben zoals de ontwikkeling van de economie, brandstofprijzen, koopkracht en eventuele nieuwe beperkende maatregelen. Bij de ontwikkeling van de verkeersintensiteit in de provincie is er in 2021 bijna overal een toename ten opzichte van 2020. Dat is niet zo vreemd na de coronamaatregelen in 2020. De N354 Sneek-Sneekerhoek, één van de belangrijkste verbindingen tussen Sneek en Leeuwarden, liet juist een afname van intensiteit zien.

Figuur 1: gemiddelde jaarintensiteit op werkdagen 54 telpunten (bron: prov. Fryslân)

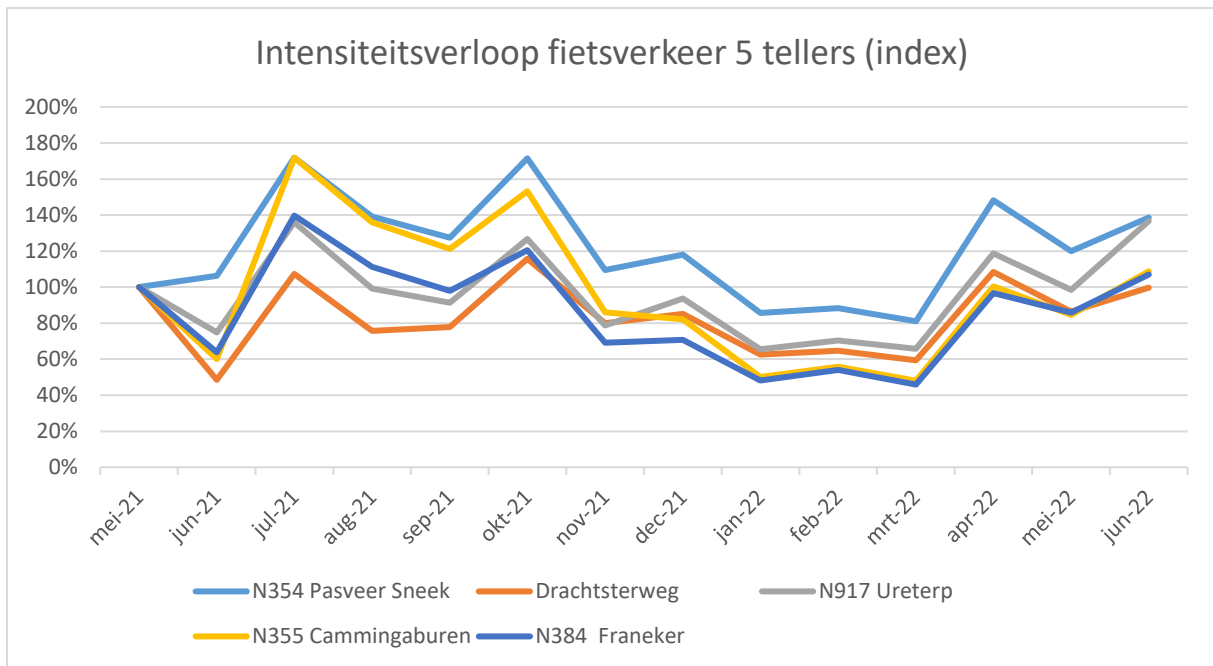
Figuur 2: Ontwikkeling intensiteit bij verkeerstellers 2021 t.o.v. 2020 (bron: provincie Fryslân)

Fietsverkeer

Provincie Fryslân heeft op 28 locaties (brom)fietstellers staan. Halverwege 2021 zijn bijna alle fietstellers vernieuwd. Op 5 locaties zijn de tellers al eerder vervangen, en eind 2021 zijn de overige 23 locaties vervangen. De laatste leveren data vanaf begin december 2021, maar zijn nog niet allemaal getest en goedgekeurd op datakwaliteit.

Een relevante vergelijking tussen hele jaargangen is nog niet te maken. Het verloop van de intensiteit van de 5 tellers die al langer meten is te zien dat bij alle tellers in de periode januari t/m maart minder gefietst wordt dan in de rest van het jaar. Dat lijkt logisch in verband met de weersomstandigheden. Er is niet echt een duidelijke trend richting de toekomst zichtbaar. Bovendien kan op basis van slechts 5 tellers geen uitspraak gedaan worden voor de hele provincie.

Wel is te zien dat er in de winterperiode (nov-mrt) minder gefietst wordt dan in de rest van het jaar. Omdat de weersomstandigheden een sterke invloed heeft op het fietsgebruik en het verloop van de 5 tellers min of meer gelijk is, is het aannemelijk dat dit patroon zich ook elders in de provincie voordoet.

Figuur 3: Intensiteitsverloop (brom)fietsverkeer bij 5 tellers (bron provincie Fryslân)

Scheepvaartverkeer

De monitoring van de scheepvaart binnen Provincie Fryslân ondergaat momenteel een innovatieve transitie. Dat leidt ook tot een trendbreuk zodat momenteel geen goede vergelijking met voorgaande jaren mogelijk is.

Beroepsvaart

De beroepsvaart in Fryslân werd deels door brugwachters en deels door het IVS systeem van Rijkswaterstaat geregistreerd. IVS bevat ook de ladingsoorten van de schepen. Daarmee kan alleen de scheepvaart gemonitord worden die een (IVS) sluis passeert. De beroepsvaart die start en eindigt binnen Fryslân blijft buiten beeld.

De innovatie op dit gebied richt zich op het gebruik van AIS data. Tegenwoordig hebben alle beroepsvaartschepen een AIS transponder aan boord. Hiermee kan op elke gewenste locatie in de provincie (vaarwegdoorsnede) de scheepvaart geregistreerd worden. Zo kunnen ook interessante locaties waar geen brug of sluis zit worden gemonitord.

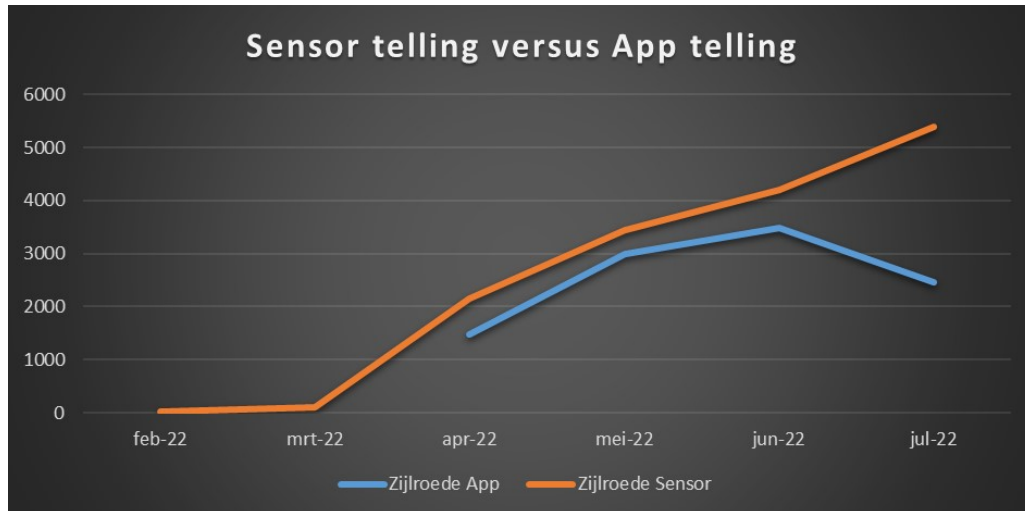
Recreatievaart

De recreatievaart werd door brugwachters geregistreerd bij geopende brug. Omdat steeds meer bruggen op afstand bediend worden komt de registratie onder druk te staan. Bovendien werd de onderdoorvaart nooit geregistreerd. De innovatie richt zich hoofdzakelijk op het gebruik van slimme camera's en sensoren. Daarmee wordt ook de onderdoorvaart geregistreerd wat sowieso tot een trendbreuk gaat leiden. Zowel voor de aantallen als typen schepen.

Transitie monitoring

In de nieuwe opzet van de monitoring worden gegevens meer automatisch ingewonnen. Hierdoor wordt de scheepvaart niet alleen geregistreerd als de brug open staat, maar ook de onderdoorvaart. Naast dat dit de brugwachters ontlast krijgen we daarmee ook een compleet

beeld van de scheepvaart. De meerwaarde van het registreren van alle scheepvaart wordt weergegeven in figuur 4. Bij de Zijlroedebrug te Lemmer wordt de scheepvaart met een sensor automatisch gemeten en ook handmatig geteld met een app. Het is duidelijk te zien dat bij handmatig tellen een (soms groot) deel van de scheepvaart niet wordt geregistreerd. Dat zijn alle schepen die lager zijn dan de brug en er zonder bediening onderdoor kan varen.

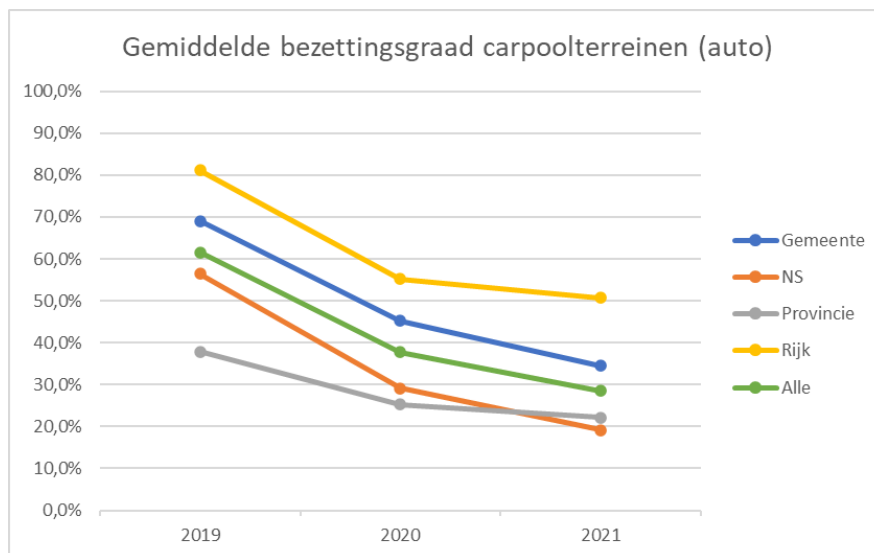
Figuur 4: verschil tussen sensor-meting en app-telling

Carpoolterreinen

Er zijn in 77 carpoolterreinen in provincie Fryslân (2022). Zij worden allemaal gemonitord door de provincie Fryslân, maar zijn in beheer bij diverse beheerders. Er zijn 31 terreinen in beheer van gemeenten, 15 in beheer bij de provincie, 7 in beheer bij het Rijk en 24 in beheer bij NS. Bij de meeste carpoolterreinen zijn ook fietsrekken aanwezig. Zowel de autobezetting als de fietsbezetting wordt gemonitord.

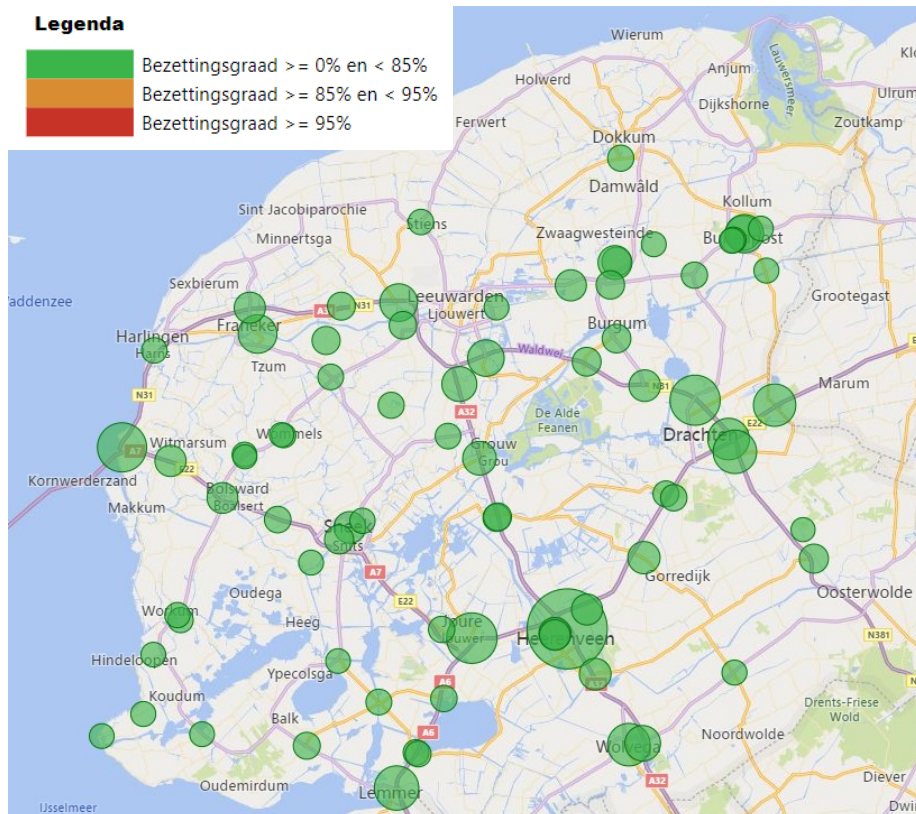
In figuur 5 is te zien dat de bezetting van personenauto's op de carpoolterreinen in Fryslân sinds 2019 behoorlijk is afgenomen. Waarschijnlijk heeft dit een relatie met de coronamaatregelen en het thuiswerken. De bezetting in 2020 is net iets hoger dan 2021. Dat komt vooral omdat de maatregelen in de eerste maanden van 2020 nog niet van kracht waren. De sterkste daling is zichtbaar bij de NS stations. Dat kan een aanwijzing zijn voor dat werknemers in die tijd ook minder gebruik hebben gemaakt van de trein.

Overigens zegt de bezettingsgraad niets over de hoeveelheid geparkeerde voertuigen, maar over de bezetting ten opzichte van de beschikbare capaciteit. Een hoge bezettingsgraad kan betekenen dat de locaties van die beheerder op (voor carpool) gunstige locaties liggen. Maar het kan ook betekenen dat de capaciteit daar een punt van aandacht is.

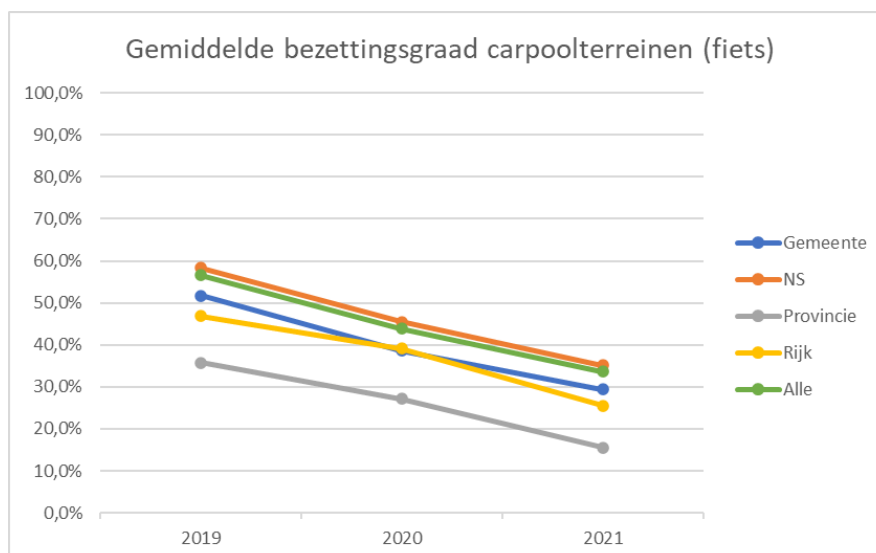
Figuur 5: Gemiddelde bezettingsgraad carpoolterreinen per beheerder per jaar in Fryslân (auto)

In figuur 6 staan de 77 carpoolterreinen op de kaart geprojecteerd. De grootte van de bollen geeft een indicatie van de grootte van het carpoolterrein aan. In 2021 is de gemiddelde bezetting op alle locaties minder dan 85%.

Figuur 6: Locatie carpoolterreinen naar grootte en bezettingsgraad (2021)

De bezetting van geparkeerde fietsen op de carpoolterreinen is sinds 2020 voor alle beheerders lineair evenveel afgenomen (figuur 6). De hoogste bezettingsgraad was bij de NS stations. Omdat de gemiddelde capaciteit daar vele malen hoger is dan bij de andere terreinen is het aantal fietsen bij de NS stations verreweg het meest afgenomen.

Figuur 6: Gemiddelde bezettingsgraad carpoolterreinen per beheerder per jaar in Fryslân (fiets)

Bronnen en meer informatie

- Provincie Fryslân (eigen verkeerstellingen)
- Rijkswaterstaat
- Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV)
- [Dashboard Wegverkeer](#)
- [Dashboard Carpoolplaatsen](#)
- [Dashboard Fietsverkeer](#)
- [Dashboard Boottellingen](#)
- [Factsheet Verkeersveiligheid](#)